

TABOR

Leto: II.

Maribor, sobota 9. aprila 1921

Številka: 79.

Kdogodkom v Istri

Maribor, 8. aprila.

Zadnja fašistovska divjanja v Istri so v kulturnem svetu brez primere, podobne stvari se doslej v kulturnih zemljah Evrope niso dogajale; vajeni smo jih bili kvečjem še v Albaniji ter v Mali Aziji med Kurdi. Tam so pobesneli mohamedanski divji in nekulturni narodi napadali sela kristjanov, masakrirali prebivalstvo ter požgali njihove domove. Da pa bo kaj takega mogoče celo v srcu Evrope, tega pač nikoli nismo pričakovali. In vendar se je zgodilo.

V srcu Evrope, v naši jugoslovnski Istri so se te dni dogodile stvari, ki so popolnoma slične divjanju divjih Kurdiv in Albancev. Sinovi dvatisočletne laške kulture, sinovi naroda Dantea, Petrarca in Boccaccia, so na zverinski način pobijali naše rojake ter jim potem zažgali še strehe nad glavami. Tekla je kri, gorela so sela.

Fašisti, ki so danes neomejeni gospodarji Italije, so napadli naše mirne istrske hrvatske seljake in ker se ti niso pustili tebi nič meni nič pobiti, so napadli vanje, podpirani od vojaštva in karabinerjev z orožjem in z ognjem. Italijanski fašisti so prispeli v Krnico, da tam požgejo in uničijo vse, kar je jugoslovnska last, a krniški seljaki so se jim postavili v bran ter so z orožjem v roki branili svoje življenje in svojo posest.

To je bila pač njihova sveta pravica. A Italijani jim niti pravice samobrambe ne dovoli. Fašisti lahko razbijajo, požigajo, pobijajo; zanje ni kazni, zanje ni ne orožništva ne policije ne vojaštva, zanje ni zaporov, ni sodišča. Nasprotno, oni najdejo pri orožništvu, policiji in pri vojaštvu vselej še podporo in zaščito.

Ko so se krniški seljaki postavili fašistom v bran, da očuvajo sebi življenje in rešijo svoje rodno selo uničenja, ko so jih nagnali tako, kakor se nažene divje roparje, so poslale italijanske oblasti tem roparjem na pomoč orožništvo in vojaštvo, s katerimi so potem navalili, kakor v pravi vojni na ubogo vas ter pretepli in požgali vse. Toda ni bilo dovolj samo to. Sli so od tu še dalje po istrskih hrvatskih selih, morili, uničevali in požigali so dalje, kakor nekaj Turki. Sedem istrskih hrvatskih sel je danes požganih in razdejanih skoro do tal; ljudstvo, kar ga niso pobili in aretirali, je moralo večinoma pobegniti v gorovje. Uničene so vasi Segotiči, Veliki in Mali Vareški, Prodol, Cvekli, Cukoni in Krnica, slednje samo deloma.

Prizori, ki so se odigrali med fašistovskim divjanjem so za naše kulturne pojme skoro neverjetni. Prestrašeno ljudstvo je, ko je zaznalo, da se mu bližajo fašisti, popadalo pred njimi na kolena ter jih jokajoč in s povzdignjenimi rokami prosilo, naj prizanesejo vsaj hišam, naj jim ne požgo vsaj ubornih in s tolikim trdom zgrajenih domov. Divjaki dvatisočletne italijanske kulture pa se niso uamilili niti tega tako

Nova krvoprelitja v Istri.

Novi boji med vojaštvom in seljaki. Fašisti pripravljajo nove napade.

TIP. Pulj, 7. aprila. V sredo dopoldne je prišlo v bližini Mormorana do novega spopada karabinerjev in vojaštva s pobunjenimi seljaki, katerih je bilo okrog 70. Po kratkem boju je bil en seljak mrtev 24 pa ujetih.

TIP. Pulj, 7. aprila. Fašisti se pri-

pravljajo na nova nasilja nad hrvatskim istrskim prebivalstvom. V ojačenje so poklicali nekaj fašistovskih tolpa tudi iz Trsta. Med hrvatskim prebivalstvom Istre vlada silen strah in obup. Ljudstvo zapuša vasi v strahu pred fašisti.

Resen položaj v Angliji radi splošne stavke.

Krvavi spopadi s policijo. Izjemno stanje. Vlada bo posredovala.

DKU. London, 7. aprila. (Reuter.) V vseh kovinskih tvornicah severne grofovine York se je ustavilo delo. V Londi Ceatlu (Škotsko) je došlo med stavkajočimi in policijo do spopadov, pri čemer je bilo več ranjenih. Ko je hotela policija osvoboditi nekega rudarskega ravnatelja, ki je bil od stavkajočih siloma odveden, je došlo do ponovnih spopadov. Na obeh straneh je mnogo ranjenih. Zvečer so se nemiri ponavljali. Policija je očistila ulice.

DKU. London, 7. aprila. (Reuter.) V spodnji zbornici se je sprejelo vladne določbe z ozirom na obstoječo izjemno stanje s 270 proti 50 glasovom.

DKU. London, 7. aprila. Angleška vlada je uvidevši skrajno nevaren položaj, katerega je povzročila stavka, sklenila posredovati med delavci in delodajalci, o čemer je obvestila včeraj pismeno obe stranki. Kakor se sodi bosta obe stranki sprejeli vladino ponudbo ter se pričakuje, da se s pogajanjem prične še tekom današnjega, ali pa najkasneje jutrišnjega dne.

DKU. London, 7. aprila. Delavci so načelno sprejeli vladino ponudbo za posredovanje, stavijo pa gotove principi- pialne predpogoje.

Katastrofalen poraz Grkov v Mali Aziji.

DKU. Carigrad, 7. aprila. (Havas.) Turški listi poročajo, da je umik Grkov katastrofa. Grške čete so bile primorane izprazniti Brus, ker se Kemalisti bližajo mestu. Grški krogi v Carigradu pripisujejo celo odgovornost za poraz kralju Konstantinu.

LDU. Pariz, 7. aprila. Temps poroča iz Aten. Zadnja poročila jav-

ljajo, da je grški poraz pri Eski Šehirju naravnost katastrofalen. Grki so izgubili 8000 mož in mnogo častnikov. V Atenah vlada velika poparjenost. Poraz pripisujejo dejstvu, da se ni vedelo za pravo moč kemalističnih čet, kakor tudi dejstvu, da je po nastopu kralja Konstantina odstopilo mnogo častnikov.

Pogajanja z macedonskimi muslimani.

LDU. Beograd, 7. aprila. Dr. Hinko Krizman in Nikola Uzmović sta se posvetovala z muslimanskimi poslanci iz južne Srbije glede rešitve agrarnega vprašanja v južnih krajih. Ker se sporazum še ni dosegel, se po-

gajanja nadaljujejo danes popoldne. V parlamentarnih krogih se govori, da se bo to vprašanje vsekakor rešilo tako, da bo vlada zadovoljila muslimane v južni Srbiji na ta način, kakor je to storila v Bosni in Hercegovini.

Demistja madžarske vlade.

DKU. Budimpešta, 7. aprila. Vse ostre nastopa agrarcev proti vladi radi Karlove avanture je ministriški predsednik grof Teleky izročil upravitelju Horthyju ostavko celokupne vlade. Kabinet je poverjen z vladnimi posli do sestave novega. C tem je politična situacija na Madžarskem zelo otežkočena, ker po sedanjem razmerju ni nobena stranka tako močna, da bi lahko sestavila novo vlado.

Novi predsednik bosanske deželne vlade.

LDU Sarajevo, 7. aprila. Danes dopoldne je nastopil svoje mesto novi predsednik pokrajinske vlade v Bosni in Hercegovini, dr. Nikola Gjurgjevič. V slavnostni dvorani vladne palače mu je predstavil uradništvo vodja pravosodnega oddelka dr. Milivoj Zimič. Na pozdravni nagovor se je novi predsednik zahvalil z daljšim govorom, v katerem je naglašal važnost uradništva za narod in državo. V ponedeljek bo sprejel novi predsednik zastopnike raznih korporacij in institucij.

Obznana.

LDU Beograd, 7. aprila. V parlamentnih krogih so se tekom današnjega dne vršile seje, na katerih se je govorilo o stališču, ki ga bodo stranke zavzele na jutrišnjem sestanku skupščine, ko se bo razpravljalo o interpelaciji posl. dr. Sime Markovića glede „obznane“. Vsi klubi so pozvali vse svoje poslance v Beograd, da se udeležijo seje skupščine, če bi prišlo na tej seji do glasovanja za zaupnico vladi. V radikalnem klubu se je proučeval material, ki je povzročil, da se je obznana izdala in sklenilo se je, da se nastopi za to, da ostane ob-

Vezuv zopet deluje.

DKU Neapel, 6. aprila. (Stefani.) Vezuv je zopet v živahnem delovanju. Zrelo bljuva na vasi ob vzhodu. Ljudje beže na vse strani. Doslej ni zaznamovani še nikake škode v materijalnem oziru.

Bolgarski vojni krivci.

TIP Zagreb, 7. aprila. Iz Sofije se poroča, da so poljedelski in komunistični člani bolgarskega sobranja zahtevali, da se stavi pred sodišče člani vlade iz let 1912 in 1913.

ponižnega pred njimi v prahu klečečega ljudstva, šli so brez usmiljenja na delo ter jim zapalili vas. Kakšno je moralo biti trpljenje teh ubogih že nad dve leti v barbarski sužnjosti trpečih ljudi, ko so morali mirno gledati, kako postajajo berači brez doma!

Po teh dogodkih v naši tužni Istri se moramo z gnevom v duši vprašati: Koliko časa še? Ali je res ni sile, ki bi zaustavila to strašno divjanje zbesnelih fašistov v našem Primorju? Cemu so razne pogodbe o zaščiti manjšin, čemu obstoja Zveza narodov i. t. d. Temu barbarskemu divjanju v srcu Evrope se mora zoperstaviti ves kulturni svet.

Občni zbor „Društva jugosl. akademikov“ v Mariboru.

V petek zvečer se je vršil v mali dvorani Narodnega doma ob številni udeležbi članov občni zbor »D. J. A. v Mariboru«. Predsednik Moškon je v uvodnih besedah opisal postanek društva in njega delovanje v prvem letu obstoja. Nato je podal izčrpano poročilo o društvenem delovanju v zadnjem šolskem polletju. Društvo je priredilo v tem času 3 prireditve, 2 debatna večera in 4 predavanja. Podpor se je razdelilo za 10.800 K. Društveno premoženje znaša 10.400 K poleg inventarja in knjižnice, ki šteje 176 knjig, med temi 76 znanstvenih del. Poročilo je bilo vzeto z odobranjem na znanje in se je podelil dosedanjemu odboru absolutorij. Nato je predsednik Moškon v imenu narodno-naprednih članov prebral naslednji program, ki je bil sprejet z 28 proti 6 glasovom: Društvo je kulturno-podporno. V političnem oziru je narodno-napredno s strankarsko neopredeljeno.

Kulturni program:

1.) Stojimo na stališču popolnega edinstva vseh treh jugoslovnskih plemen in odločno zaviramo vsak ple- menski naziv naše države.

2.) V svetovni politiki odklanjamo imperijalizem in nasilno podjarmlje- nje kakega naroda. Zato tudi ne pri- poznamo krivične aneksije našega Pri- morja, Goriške in Korotana, marveč smatramo te dežele za neločljive enote naše Jugoslavije.

3.) Ker stojimo na nacionalističnem principu, odklanjamo interna- cionalizem, enako tudi pretirani naci- onalistični šovinizem.

4.) Stojimo na stališču splošne de- mokracije, odklanjamo nadvlado ene- ga stanu nad drugim in smo za pravi- čno rešitev socialnega vprašanja. — Vendar smo pa nasprotniki vsakemu revolucionarnemu poizkusu izpre- membe današnjega družabnega reda. Svoja socialna vprašanja naj si uredi narod sam potom evolucije, nikakor pa ne nasilnim potom, s pomočjo tuji- sil.

5.) V verskem oziru smo za enako- pravnost veroizpovedanj in za ver- sko toleranco. Vera je za nas zasebna stvar posameznika. Zato zahtevamo popolno versko svobodo in ločitev cer- kve od države.

Nato se je na predlog tov. Moškona razdelilo društvo na 4 odseke in sicer na: literarno-propagandni, gospodar- ski, srednješolski in veselični. Odseki so se takoj konstituirali.

Pri volitvah je bil za 3. državno dobo izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Moškon Stanko, cand. iur.; podpredsednik: Brolih Mirko, cand. iur.; I. tajnik: Lartman Stanko, stud. med.; II. tajnik: Dev Miroslav, stud. iur.; blagajnik: Ogrizek Srečko, eksp. ac.; odbornika: Vrtovec Srečko, stud. iur. in Kavčič Vekoslav, stud. iur.; namestnika: Voglar Milko, konservatorist in Šepce Radovan, eksp. acad.; preglednika: Kos Ivan, akad. slikar in Horvat Mirko stud. phil.; knjižničar: Ravljan Franc, cand. iur.

Po slučajnostih je bil dnevni red izčrpan in je preds. Moškon zaključil občni zbor s pozivom na navzoče, naj postavijo vse svoje sile v procvit društva.

Notranja in zunanja politika.

* **Občinske volitve v Mariboru.** V smislu § 26. odstavka 2 Uredbe z dne 17. februarja 1921 št. 59 Ur. l. se za volitve občinskega odbora občine mesta Maribor razpisane s tukajšnjim razglasom z dne 26. marca določa kot glavno volišče »Volišče v dekliški meščanski šoli v Miklošičevi ulici št. 1«. Na glavnem volišču se bo dognal skupni izid po vspehu glasovanj na posameznih voliščih takoj po končanem volilnem opravilu na posameznih voliščih.

* **Iz volilnega boja v Slov. Bistrici.** Pri volitvah v konstituanto je dobila v Slov. Bistrici največ glasov demokratska stranka. Kljub temu pa so bili demokrati pripravljeni iti v občinski volilni boj pod enotno slovensko stranko proti tukajšnjim nemškutarskim socialistom. Tozadeven kompromis je bil že definitivno sklenjen in podpisan. Dekan Cerjak pa je za hrbltom slovenjebistriških rodoljubov tako dolgo intrigiral proti skupnemu nastopu, da je čez 2 dni klerikalna stranka kompromis preklicala in postavila svojo listo v katero pa je vzela tudi zagrizene nemškutarje socialiste in celo par naprednjakov je pridobila pod krinko obrtno-delavsko-kmetijske stranke. Iz odpora proti tej tipični klerikalni zahrbtni nepoštenosti se je sestavila nekaka napredna obrtno-delavsko-meščanska lista in tudi demokrati kandidirajo sedaj samostojno. Dekan Cerjak je noč in dan na volilni agitaciji, pridiga samo o volitvah, nemškutarje javno objema na Glavnem trgu, kakor njegov prednik, ki je izdal Slovence pri zadnjih občinskih volitvah, ko je imel odločiti njegov

glas. Splošno mnenje v Slov. Bistrici pa je to, da ima laž kratke noge in da bo napredni duh in pošten čut Slovenjebistričanov pognal klerikalce pri volitvah nazaj v farovž, kamor spadajo.

* **Vprašanje rekonstrukcije slovenske deželne vlade.** Te dni so se vršila v Beogradu pogajanja med demokracijo ter samostojnimi radi rekonstrukcije deželne vlade slovenske. Kakor se poroča, se je dosegel načelen sporazum. Ker pa bodo po sprejetju ustave, kar se bo zgodilo, kakor se sodi, že tekom tega meseca, vse deželne vlade razpuščene, ta rekonstrukcija ne bo imela pravzaprav nobenega pomena.

* **Obznana.** V četrtek se je vršila skupna konferenca vseh strank razen komunistov, klerikalcev in par drugih manjših, na kateri se je razpravljalo o znani »obznani« proti komunistom, o kateri se vrši danes v petek debata v konstituenti. Na konferenci se je ugovarjalo, da so si vse stranke v glavnem edine, da je vlada postopala napram prevratnemu gibanju komunistov popolnoma prav. V tem smislu bodo vladne stranke tudi glasovale na današnji seji.

* **Seja imunitetnega odseka.** Na zadnji seji imunitetnega odseka se je reševalo vprašanje, ki ga je postavil Narodni klub s predloženo brzojavko iz Samea, da je bil poslanec Mate Spionjak, član Narodnega kluba, aretiran, ko je stopil iz vlaka. Ker se poslanec po členu 83 pravilnika sme aretirati samo tedaj, ako se zaloti pri kaznivem dejanju, smatra odsek, da je s tem bilo kršeno pravo narodnega poslanca, ki se v tem primeru sme pritožiti pri višjih oblastih in zahtevati kazni za one, ki so, ne oziraje se na prej omenjene določbe kršili svobodo poslanca. — Ako pa poslanec ne bi dobil zadoščenja od višje oblasti, so mu na razpolago druga sredstva. Ta mora izzvati narodna skupščina. Zato misli odsek v tem primeru, da ni dolžan s svoje strani razpravljati o vprašanju glede stvarne istine, ker je zato tukaj višja oblast.

* **Volitve v reško konstituanto.** Reška provizorična vlada je sklenila, da se izvrše 25. t. m. volitve v konstituanto. Volilnih upravičencev bo okrog 13.000.

* **Razpust italijanskega parlamenta.** Italijanska vlada je s posebnim dekretom razpustila parlament ter odredila nove volitve na dan 15. maja. Parlament in senat se sestane prvič dne 8. junija t. l.

* **Venizelos vstaja.** Kakor poročajo pariški listi, bo Venizelos v kratkem zopet odšel na Grško, da reši težak

prireditvam s primerno časovno razporedbo. Zato je treba enotnega vodstva.

Iz vseh mariborskih kulturnih društev (morda iz Zveze kult. društev?) bi naj delegat sestavili nekak odbor za prireditve v Mariboru. Ker pa bi ta precej številna korporacija bila preokorna za včasih nujno odločitev, bi naj sestavila komite treh članov, ki bi bili (sestavljani radi mene iz političnih skupin) pod vodstvom strankarsko neekspozirane osebe. Ta komite bi stopil v dogovor s lastniki vseh večjih dvoran v mestu predvsem Nar. doma, kazine, koncertne dvorane pri Goetzu in tudi z vodstvom gledališča.

Lastniki dvoran, ki vlečejo iz prireditve njih dobiček, gotovo ne bodo prepuščali razpolaganje čez dvorano kakim drugim osebi. A ne gre za razpolaganje sploh, temveč za časovno razvrstitev, v kar bodo pa gotovo privolili. Ako bi torej hotel kdo prirediti koncert, ples itd. bi se naj obrnil na ta komite z željo, kateri dan bi mu bil najljubši. Ako se je bil obrnil direktno na lastnika, bi ga ta uputil na komite. Ako bi željeni datum ne bil primeren, ga komite zaznamuje za prvi prosti dan.

Komiteju bi n. pr. gledališče sporočilo, ako ima kak večer posebno slavnje. Na ta večer bi se ne dovolila druga prireditve. Ako ima ples Sokol in igralci reduto, se časovno ločita, da ne bo imel eden škode, ker sta oba podpo-

notranji in zunanji politični položaj, ki je nastal zadnje čase, osebno radi poraza v Mali Aziji.

Zanimivosti.

Miljardierka — baletna plesalka. Svetovna vlemesta imajo vsak dan svoje nove senzacije, tako, da jim človek niti ne more slediti, medtem ko se morajo provincialna mesta zadovoljiti s starimi, malenkostnimi slučajji, katere se potem pač toliko časa prežvekuje, dokler se ne dogodi zopet kaj novega. V Londonu je to drugače. Včeraj je bil v ustih vseh slučaj aristokracije kontese Blanke of Airlie; danes tvori dnevno senzacijo že neki poročni par, ki ne poseduje nič manj nego 50 milijard kron. V Londonu sta prišla Mr. Aleksander Smit Kohran, večkratni ameriški dolarski milijonar in njegova žena Gana Walska, ki hoče nastopiti kot balerina. Novine jo opisujejo z entuzijazmom, da je utelesena boginja lepote. V angleških družabnih krogih ima mnogo prijateljic in prijateljev, ki so se skupili krog nje za časa njenega gostovanja v Ameriki. Gana Walska je bila nekoč slabokrvna in slabotna poljska deklica ter se je kot taka preselila s starši v London. Ker je že od nekdaj fahtazirala za ples, so starši le z velikim trudom zbrali potreben denar za plesnega učitelja. Ko je izjavil ta učitelj, da ima Gana dar za ples in jo je vzel pod svoje okrilje, so bili vsi srečni. Deklica se je učila pridno in skrbno in ko je nastopila na odru prvič, je postala takoj popularna po celi Angliji. Odslej je bila družina preskrbljena, saj je zaslužila Gana s svojimi nastopi dovolj. Gana Walska se je podala na turneje tudi v Ameriko, kjer je bila sprejeta z velikanskim navdušenjem. Vse je norelo za njo: bančni ravnatelji, razni zlati, srebrni, bakreni in železni kralji, ali roko in srce je dala le Aleksandru, ki se je prvi hip nesmrtno zaljubil v njo. Lepa plesalka živi s svojim možem v najlepši sreči, posebno še radi tega, ker ji ne brani nastopati na odrih ter se baviti s svojo umetnostjo. Sedaj po drugem letu zopet nastopa javno v Londonu in ne zahteva nikakega honorarja, temveč daje svojo umetnost v dobrodelne svrhe. Njen mož, ki je zelo plemenite narave, je podaril v iste namene že velikanske svote.

Volilni shod jugoslov. demokratske stranke se vrši

dne 10. aprila 1921 ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru.

Govorijo zastopniki javnih in zasebnih nameštencev, trgovstva in obrtništva o občinskem gospodarstvu in o stanovskih zadevah!

re potrebna. Ako je bil v soboto velik ples, naj ne bo v nedeljo umetniški koncert. Ako je napovedano posebno važno predavanje, naj ne bo manj važne zabave.

Vse to bi vodil ta komite. Proti njegovim ukrepom pa bi šla pritožba na odbor. Tako bi te prostovoljne inštanice mnogo koristile prireditelju in kulturnemu delu.

Lastniki dvoran in tudi vodstvo gledališča, v kolikor pride v poštev, bi se seveda morali pismeno zavezati, da ne bodo razpolagali čez dvorano brez nakazila komiteja.

Ta komite bi pa lahko še v mnogem drugem oziru kontroliral prireditve. Predvsem bi seveda favoriziral kulturne prireditve in od zabav splošnosti koristenjše, n. pr. Jugosl. Maticice, požarne brambor in sličnih. Lahko bi pa tudi nadzoroval event. manipulacije z izkupičkom, ako prireditve ne priredi kakšna korporacija in ako je namen javnokoristen ali pa neoznačen. Tako se ne bi dogajalo, da nastane v časopisu vprašanje, kam gre korist simfoničnih koncertov, kar je nad vse mučno in za prireditelje žaljivo. Morda tudi vojaška godba ne bi tiskala dvojezičnih programov pri simf. koncertih, ako že smatra dvojezične sporede pri promennadnih koncertih za potrebne. Tako in v tem smislu bi deloval odbor za prireditve.

Govorec že o načrtu za bodoče prireditve v Mariboru, je pa velevažno

Dnevna kronika.

— **Maribor in volitve.** Prvič si izbira osvobodjeni Maribor svoje občinske zastopnike, prvič stopa mariborski Slovenec na volišče, da odloči sam o notranji ureditvi Maribora, kjer do preobrata navzlic svojem obstoju ni smel nikdar aktivno sodelovati, temveč samo plačevati in molčati. Letošnje ljudsko štetje je vsemu svetu jasno dokazalo, da je Maribor po ogromni večini slovenski, a dokazalo je ob enem tudi resnico tega, kar smo mi na podlagi zasebnega ljudskega štetja vedno trdili, da je imel Maribor tudi pred vojno več kakor polovico slovenskih duš. Kajti vsi tisti od nemškega nasilja in nemškega kapitala odvisni obrtniški in trgovski sloji, ki so morali vsled gospodarskega pritiska na zunaj kazati nemško lice in mišljenje, so si sedaj oddahnili in javno priznali svojo narodno-slovensko pripadnost. Zato je število slovenskih volilcev razmeroma jako visoko. Novi občinski odbor bo moral prevzeti mestno gospodarstvo, ki so ga Nemci popolnoma zavzeli in ki ga tudi sedanja, vedno se menjajoča, uprava ni mogla spraviti v red. Deficit vedno raste, zahteve na mestno občino so vedno večje, rednih dohodkov pa skoro ni mogoče dobiti. Torej je skrajni čas, da prevzame vodstvo mestne občine izvoljeni zastop, ki bo imel razumevanje za težavne razmere, v katerih tičijo davkoplačevalci vseh slojev mestnega prebivalstva, ki pa bo imel na drugi strani dovolj razsodnosti pri iskanju novih virov za kritje najpotrebnejših izdatkov. Na noben način pa se ne sme zgoditi, da bi se neizogibna bremena nalagala neenakomerno na davkoplačevalce. V tem oziru bo boj s socialisti neizogiben in hud, ker oni hočejo uživati vse udobnosti mestnega žiljenja, stroške pa bi naj krili meščanski krogi: uradniki, trgovci in obrtniki. Da se vsaka taka krivica prepreči, je nujna potreba, da se vsi imenovani sloji vzdramijo, da se polnoštevilno udeležijo občinskih volitev ter oddajo glasove demokratski stranki, ki edina nastopa proti komunističnim in socialističnim teroristom in brani one stanove, ki so stali na svojem službenem mestu tukaj v Mariboru kot uradniki in ki so kot solidni obrtniki in trgovci za vedno spremenili nemški značaj Maribora v slovenskega.

— **Ukinjeni bodo vsi uradi zoper verižnike in navijalce cen v Sloveniji.** Ukinjenje se izvrši že te dni. Uradniki in agenti bodo dodeljeni policiji.

— **Novinarska vest.** Iz redakcija „Jutra“ je izstopil g. Milan Plut, ki osnuje svoj lasten neodvisen tednik.

— **Na Pragerskem je umrl te dni znani „Südmarkovec“, tovarnar Fr. Steinklauber.**

— **Izid volitev v višji šolski svet slovenski.** Skupina ljudskih šol. Skrutinij je bil dokončan v četrtek po vo-

tudi vprašanje o kritiki kulturnih prireditvev. Uspeh in nadaljnje delo teh je zelo odvisen od stvarne in pravilne kritike.

Za Maribor pa mora biti kritik še posebno oprezen. Pozabljati ne sme nikoli, da je vsaka kulturna prireditve korak dalje v osvajanju teritorija, ki še ni naš. Ako torej piše kritiko, mora strogo ločiti dvoje: prvič absolutno umetniško stališče (ako seveda prireditve podaja umetnine). V tem slučaju bo ali priznal ali pa obsodil brez ozira na razmere. Delo je ali umetnina ali pa ni; pogojne umetnine ni. Drugič stališče kulturnega dela. V tem slučaju pa mu umetniški uspeh za priznanje ne sme biti poglavitni kriterij, temveč postransko vprašanje. Umetniško precej neuspela prireditve dobi lahko sijajno kritiko (v Mariboru ako je eminentno nacionalnega ali kulturnega pomena).

Mariborska kritika bodi (gledišče morda izvzemši) takšna, kakoršno sem omenil pod drugič.

Govorim pa o kritiki v tej zvezi zato, ker je treba tudi njej za bodočnost načrtati. Morda bi se to dalo urediti tudi iz odbora za prireditve, o kojem sem govoril. Iz publike bi naj listi sprejemali samo stvarne neosebne kritike.

Na vsak način je treba nekega reda in pri prizadevanju ureditve mariborskih prireditvev izključiti vsak strankarski ali osebni prejudice.

Dr. MAKSO ŠNUDERL:

Načrt za bodoče prireditve v Mariboru.

Kurent, ki je letos kot še nikoli veseljačil po Mariboru, se umika Jurju, ki jaše v deželo. Draginja je pritiskala od vseh strani, svet pa je plesal. — Bajka o nastanku Vrbskega jezera pravi, da je voda že poplavljal dolino, ljudje pa so še plesali do dvanaajste ure.

Neka to več bude. S pridigami in še manj z reminiscencami sentimentalne vsebine se ne doseže pri ljudeh ničesar. Treba je pripraviti bodočnost.

A spreobračati sveta ni moj namen. Ako že ljudje sami nečejo zmanjšati števila plesnih zabav, naj pa puste. A nikakor se ne sme dopustiti, da bi te prireditve hodile v zelje za Maribor prepotrebni kulturni prireditvam, kakor so koncerti, predavanja in gledališča. Dogajalo se je rečno, da je padla zabava na tak večer, ko bi svet moral na kakšno kulturno prireditve, šel pa je seveda na zabavo. Ako zabave ne bi bilo, bi precejšnji del od teh prišel na prvo.

Pa ne samo to. Tudi razni koncerti so kolidirali ali pa si sledili v prekratki časovni razdalji. Vse to je uplivalo na obisk in na gmoten, a s tem tudi na moralni uspeh prireditve.

Take kolizije je treba v bodoče izključiti in zagotoviti uspeh kulturnim

filnem odboru, katerega so tvorili vladni tajnik dr. Ivan Karlin, nadučitelj Julij Slapšak in učitelj Fran Skuli. Za člane višjega šolskega sveta so izvoljeni: meščansko-šolski ravnatelj v Ljubljani Luka Jelenc s 2338 glasovi; voditeljica ljudske šole v Kranju, Janja Miklavčičeva s 1224 glasovi; naduč. v Dolu, Anton Gnuš s 1106 glasovi. Za namestnika pa: ravnatelj meščanske šole v Mariboru, Dragotin Humek s 2333 glasovi; nadučitelj v Novem mestu Davorin Matko s 1232 glasovi in nadučitelj v Studencih, Anton Hren s 1117 glasovi. Vsi ti so kandidati naprednega učiteljsstva. Klerikalci so pri volitvah popolnoma propadli. V višjem šolskem svetu slovenskem bosta torej med 7 zastopnikov učiteljsstva samo 2 klerikalca, od škofov imenovana zastopnika katehetov. Prva seja novega višjega šolskega sveta se bo vršila že prihodnji teden.

— **Nur für Eisenbahner.** Marburger Stadt-Kino-Theater. Pod tem naslovom razposilja „Arbeiterrat der Südbahnbediensteten in Marburg“ na železniško oseboje vstopnice (Anweisung) za mestni kino za 50 odstotkov znižane cene. Za te vstopnice treba plačati 10 vinarjev posebej kot tiskovino. Iz te tiskovine izvešmo, da se v Mariboru še danes nahaja „Arbeiterrat der Südbahnbediensteten in Marburg“ in da imamo v Mariboru še vedno „Marburger Stadt-Kino-Theater.“

— **Nemška predrznost.** Ko je neki stražnik opravljal službo pri doseplem brzovlaku, ga je nekdo vzadej nahlulil: „Halt die Goschen, du verdammter windischer Hund.“ Nek poleg stoječi železničar je predrzneža prijel in ga izročil stražniku. Dotičnik je neki Franc Habit, uslužbenec v nekem tukajšnjem hotelu. Za svojo predrznost se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

— **Kaj je s konfiskati na carni?** Po poročilu od več strani, ležijo po naših carinskih skladiščih ogromne zaloge od verižnikov in tihotapev zaplenjenega blaga, med tem tudi takega, ki leži tam že skozi 2 leti. Večina blaga se je med tem gotovo že spridila. Praviloma bi se moralo vse tako blago takoj po uradnem poslovanju na javni dražbi razprodati, tako da dobi od izkupička dobiček država in nagrado tisti organi, ki so pripomogli k zaplenbi takega blaga. Na ta način zanemarijenega poslovanja pa je oškodovana država in oškodovani so organi, ker se jim jemlje veselje do službe — in oškodovane so stranke, ki bi tako blago kupile.

— **13 družin na cesti.** Nasproti franciskanom stoji hiša, v kateri se nahaja tudi „Ljudska kavarna“. Te dni so dobili stanovalci te hiše od oo. franciskanov poziv, da izpraznijo hišo, ker nameravajo franciskani tam napraviti svoje društvene prostore. Ker stanovalci niso hoteli sprejeti odpovedi, so jim jo franciskani odposlali priporočeno in nujno in smatrajo tako dobljene podpise kot potrdilo za sprejem odpovedi. Če je ta vest resnična, potem bi bilo v kratkem zopet kar 13 strank na cesti in to vse radi društvenih prostorov. Kolikor nam znano, je to hišo in ves svet (vrtove) okoli že med vojno nakupila katoliška tiskovna zadruga, ki je po celi deželi nabirala v to svrhu prispevke, da na tem prostoru zgradi velikansko tiskarno po vzorcu Katoliške tiskarne v Ljubljani, a obenem zgradi tam tudi velik hotel, prodajalne itd. Vojna je že zdavno minila, o izvršitvi tega načrta ni nič slišati. Pač pa se je govorilo, da to hišo nasproti franciskanom prevzame „Gospodarska banka“ ter da namerava tam zgraditi nekakšen konkurenčen Narodni dom oziroma Katoliški dom. Smo radovedni kaj je na teh vesteh resnice.

— **Menhartov dnevnik.** Znani nemški nacionalci in glavni propagator Südmarmarkinih naselbin na naši meji Alois Menhart v Svecini je zapustil svoje ogromno premoženje Südmarki in Schulvereinu. Deželna vlada je postavila to premoženje pod sekvester ter zato imenovala Ante Bega. Del tega posestva na Plavcu je kupil oče vojne kape — sekvester Ante Beg prevzemal inventar, se je med drugim našel tudi dnevnik pokojnega Menharta. Sluteč, da se v dnevniku nahajajo važni podatki politične vsebine, je Ante Beg zaprosil dr. Dobaj

naj on ta dnevnik prečita. Dr. Dobaj je zahteval od najemnika Smonika ta dnevnik in ga res tudi dobil. Kmalu nato pa pride Josef Paskolo, posestnik v Slatini pri Zgornji sv. Kungoti v gostilno Vračko pri sv. Jurju ter je začel praviti, da je dr. Dobaj ta dnevnik vkradel ter da je slično postopal, kakor je svojčas znani nemški poslanec Wastian, katerega je javnost obsodila kot tatu knjig iz javne knjižnice. Dr. Dobaj je seveda obrekovalca tožil. Paskolo se je izgovarjal, da ni mislil tako hudo, sicer pa tudi Dobajev oče še ni lastnik dotične posesti, ker zanuščinsko sodišče v Mariboru ni potrdilo kupne pogodbe, čeprav je kupčijo deželna vlada odpravila. Ker pa je to vprašanje še civilnopravno sporno in je orožnik potrdil, da je Paskolo rabil izraze o tatvini dnevnika ter da je dr. Dobaja primerjal z Wastianom je bil obsojen na 500 K globe. Paskolo se je pritožil na vzklicno sodišče, ki pa je prvo obsodbo v polnem obsegu potrdilo.

— **Osebnost.** Pri okrožnem sodišču v Mariboru so bili imenovani za sodnike-lajike iz trgovskega stanu Vilko Weigl, Ferdo Pintar, Franjo Pišek, Karl Worsche, Alojzij Križnič in Viljem Berdajs. — Josip Kribernik, konceptni praktikant pri mariborskem policijskem komisarijatu je premeščen k ljubljanskemu policijskemu ravnateljstvu v izmeno s Stankom Kosom, ki dospe k mar. polic. komisarijatu.

— **„Deutscher Bergverein in Maribor“ razpuščen.** Po sklepu deželne vlade za Slovenijo je nadaljno delovanje tega društva ukinjeno.

— **Smrtna kosa.** Umrla je v Sv. Rupertu v Slovenskih goricah soproga tamkajšnjega upokojenega nadučitelja ga. Marija Ješovnik. Vrli rodbini naše sožalje.

— **Končnoveljavni oskrbnikom veleposestva Friderika Habsburga v Baranji** je imenovan Anton Kristan, ki je že odložil svoj poslaniški mandat.

— **Prošnje za pripust k usposobljenostnim preizkušnjam za slov. steno-grafijo na srednjih in njim sorodnih šolam,** ki se bodo vršile dne 28. aprila, je vložiti pri predsedstvu izpraševalne komisije deželne vlade v Ljubljani.

— **Nov odvetnik v Mariboru.** Iz Ormoža se preseli v Maribor s svojo pisarno odvetnik dr. Ferdo Lašič.

— **Graške visoke šole** so sklenile, da radi pomanjkanja prostorov ne bodo sprejemale več inozemskih dijakov nemške narodnosti.

— **V našo armado je sprejet in obenem vpokojen g. podpolkovnik Herman Vidmar,** predsednik mariborske stanovanjske komisije.

— **Civilna uprava v logaškem ozemlju.** Ker ni več vzroka za še nadaljno vzdržanje vojaške uprave v nedavno po Italijanih izpraznjenem logaškem ozemlju, je ministrski svet odredil, da se uvede zopet civilna. Radi tega se je opustila tudi politična ekspozitura v Cirknici ter se je v Logatcu zopet ustanovilo okrajno glavarstvo, kot politična oblast prve stopnje. Za predstojnika okrajnega glavarstva v Logatcu je bil imenovan okrajni glavar Vinko Borštnar iz Kočevja.

— **Za dobrovoljske domačije.** Ministrstvo za agrarno reformo je od ministrstva za šume in rude zahtevalo potrebni material za zgradbo dobrovoljskih domačij. S tem bi se kolonizacija dobrovoljcev izdatno pospešila.

— **Zveza državnih uradnikov in nameščencev** namerava ustanoviti družbo za medsebojno podpiranje, posojila in kredite. Izvolil se je odsek, da izdela pravilnik za to organizacijo.

— **Ta nesrečni drobiž.** Eno in dvo-kronskega drobiža je pri nas v takih množinah, da si moramo nehote misliti, da ga morajo uvažati iz drugih krajev. Navadno je v tako neesetljivem in raztrganem stanju, da se ga vsak brani sprejemati. Pred par dnevi sta prišla k nam dva Zagrebčana, ki sta ponujala 100 K po 15 dinarjev. Na vprašanje, zakaj prodajata te novčnice tako ceno, sta odgovorila, da na Hrvaškem niso več v prometu. Policiji se je posrečilo enaga aretirati, medtem ko je drugi pobegnil. Ta drobiž je v Subotici še cenješi. Neki trgovski agent pripoveduje, da se mu je ponujalo 7000 K za 250 D. po Mariboru pa se govori, da kupujejo železničarji

po 300 da, celo 500 K po 5 D in ga navijajo v mestu v promet. Obrtniki, pekari, mesarji in kramarji se pritožujejo, da bodo morali prenehati z obratom, ako se ta toliko zaničevani drobiž ne vzame iz prometa, ker obstoja njihov prihod skoro samo iz eno in dvokronskih bankovcev. Skrajni čas bi že bil, da se napravi enkrat red.

— **Odmevi plebiscita v Sleziji.** Generalni ravnatelj rudokopa „Hohenzollern“ Hülner, pri katerem se je našlo svoječas orožje, je bil obsojen od mednarodnega izjemnega sodnega dvorana 5 mesecev ječe, štirje odgovorni uredniki nemških listov v Gornji Sleziji, ki so objavili napačno vest o zavitviti varšavske borze, pa po 5000 mark in ječe od 8 do 15 mesecev.

— **Triglavanski ples v Celju.** Akademsko društvo Triglav priredi v proslavo 45letnice svojega obstanka dne 19. aprila 1921 ob 21. uri v veliki dvorani Narod. doma v Celju pod pokroviteljstvom gospe Anice dr. Kukovčeve in Adele dr. Dečkove akademski ples. Svira vojaška godba iz Maribora. Vstop je dovoljen le vabljenim in velja vabilo kot izkaznica pri vstopu. Vstopnina 10 din. Za rodbino do 4 oseb 25 din. Dijaki 2,50 din. Aktivni Triglavani in zastopniki akademskih društev proti izkaznici ne plačajo vstopnine.

— **Trgovski nastavljencl pozor!** Mariborska krajevna skupina Osrednjega društva trgovskih nastavljencl za Slovenijo s sedežem v Ljubljani ima svoj ustanovni občni zbor v sredo 13. t. m. ob 18. uri v dvorani restavracije Fuchs, Jurčičeva ulica (vhod na dvorišču) s sledečim sporedom: 1. Položaj trgovskih nastavljenclv in potreba organizacije. 2. Namen organizacije. 3. Sprejem članov. 4. Volitev odbora. a) ožjega odbora. b) delegatov k gremiju. c) delegatov v glavni odbor. 5. Slučajnosti. Položaj trgovskih nastavljenclv jasno govori po potrebi dobre, trdne in popolnoma nepristranske organizacije, zato je sveta dolžnost vsakega posameznega, da se tega zborovanja zanesljivo udeleži. Pripravljalni odbor.

— **Racija v Veliki kavarni.** Predvčerajšnjem ob 18. uri je izvršila mariborska policija v igralni sobi Velike kavarne racijo ter zalotila večjo družbo pri igranju hazardne igre „Ferber“. Igralci so bile aretirane, denar pa zaplenjen.

— **„Mestni kino“.** Od petka 8. do četrta 14. aprila se predvaja „Ako se ljubi“, francoski senzacijski film v 10. epizodah.

— **Zdravniške pomočnice za malarijo in tuberkulozo.** Početkom meseca maja t. l. se odprli pri zdravstvenem odseku pokrajinske vlade v Splitu tečaj za zdravniške pomočnice za malarijo in tuberkulozo. Tečaj bo trajal dva meseca. Udeleženske, doma iz Splita, se sprejmejo v tečaj proti plačilu 100 dinarjev na mesec, udeleženske od drugod pa proti plačilu 500 dinarjev na mesec. Po dovršenem tečaju se bodo namestile z mesečno plačo 600 dinarjev in z dnevnici po 10 dinarjev. Prošnje s političnimi in zdravniškimi izpričevali naj se pošljejo splitskemu zdravstvenemu odseku.

— **Elementarne nezgode, pobiranje milodarov in povišanje zavarovalnine.** Predsedstvo poverjenistva za notranje zadeve je poslalo vsem okrajnim glavarstvom, mestnim magistratom, civilnemu komisarijatu za Prekmurje, policijskemu ravnateljstvu v Ljubljani, policijskemu komisarijatu v Mariboru in političnim ekspozituram poziv, da v slučaju požara, ki bi oškodoval več oseb in povzročil škodo v toliki meri, da bi bilo preživljanje dotičnih oseb ogroženo, vedno izdajo pogorelecem legitimacije za pobiranje milodarov v najbližji okolici pogorišča. Legitimacije morajo biti podpisane od politične oblasti I. stopnje in ako obstoji odbor, od predsednika tega odbora. S tem odlokom pa se ne izpreminjajo predpisi, po katerih sme politična oblast I. stopnje v ožira vrednih slučajih izdati dovoljenje za pobiranje milodarov tudi za oboje svojega okoliša in deželna vlada za področja izven mej okoliša posameznih političnih oblasti I. stopnje. Pri tej priliki se naslovljeni uradi pozivljajo, da potom obšinski in župni uradov pouči ljudstvo, da zviša zavarovalnino proti požaru in drugim element. nesrečam, ker so zavarovalnine sklenjene pred vojno z ozirom na sedanjno draginjo tako majhne, da pri povratkih sploh ne pridejo v poštev. — Ljudstvo je treba tudi poučiti, da ima deželna vlada za razpolago zelo

skromna sredstva za podpore v slučaju požarov in drugih element. nezgod, tako, da ji pri najboljši volji ni mogoče podeljevati podpor v taki meri kot bi bilo potrebno. Naslednji uradi naj skušajo doseči, da se ne bodo dogajali slučajji, da bo n. pr. zavarovalnina proti požaru znašala 15 do 20.000 K, dočim se škoda ceni na več milijonov, kar se je opazilo pri večini požarov v zadnjih dveh letih.

— **Udušen gozdni požar.** Minulo soboto so pastirski zapalili suho travo na Dobravi pod Selnico ob Savi. V kratkem času je bila površina kakih 10 arov v plamenu, ki ga je veter z neverjetno brzino tiral proti gozdu. Že so goreči jeziki lizali po suhih stebrih grmičevja, ki tvori začetek gozda, ko prihiti na lice mesta g. Zvonko Mesarič, in spoznavši položaj, z neumornim delom zajezi ognjene valove v smeri gozda. Nato je še prihitelo nekaj vaščanov iz Bistrice in po nadaljnem skoro enournem naporu je bil požar, kateremu so največ hrane dajali suhi, smoleni štori, popolnoma udušen. Le slučaj, da se je g. Mesarič baš nahajal v bližnjem gozdu, iz katerega ga je silen dim izvalil na pogorišče, se je zahvaliti, da vroči element ni napravil neprecenljive škode, ki bi bila po nekaj minutah zamude neizbežna.

Okrožno sodišče.

Obsojen komunist.

Frane Habjančič, železničar na Pragerskem, je bil že večkrat kaznovan radi nasilja. Orožništvo ga opisuje kot nevarnega komunisto, ki je igral glavno vlogo pri generalnem štrajku. V noči dne 7. novembra je v gostilni Friedrika Prunflikerja popival z drugimi tovariši. Ko je šel brat gostilničarja Viktor Prunfliker ven, je šel Habjančič za njim, ga napadel z nožem ter mu prizadel 10 poškodb, med temi eno smrtonosno, druge težke. Težko ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnico. Habjančič je šel po tem zločinu domov, se preoblekel in pobegnil v Nem. Avstrijo, prišli so ga v Gradcu in pripeljali v zapore mariborskega sodišča. Habjančič se zagovarja po svojem zagovorniku dr. Müllerju, da je imel Prunfliker že od prej jezo na njega, češ, da je Habjančič kot odbornik konsumnega društva spraval njegovega brata ob službo, da ga je isti večer Viktor Prunfliker najprej sam napadel z grožnjo „schieße dich nieder du Hund“ in da ko je Prunfliker potegnil samokres, se je on, Habjančič prestrašil ter v silobranu nasprotnika napadel z nožem. Pričevanje po več pričah pa je dokazalo, da je ves ta zagovor neresničen, posebno pa, da o kakem sovraštvu med njim in Prunflikerjem ni moglo biti govora, ker je Habjančič opetovano zahajal v to gostilno. Habjančič je bil obsojen na 8 mesecev težke ječe, na oškodnino za bolečine 1000 K, na odškodnino za zaslužka 110.50 K na dan ter na stroške bolniške blaginje. Habjančič je obsodbo sicer sprejel, očital pa je glavni priči Viktorju Prunflikerju krivo prisego.

Najnovejša poročila.

Delo odseka za vprašanja in pritožbe.

LDU Beograd, 7. aprila. Danes popoldne je imel svojo sejo odsek za vprašanja in pritožbe. Na tej seji se je razpravljalo o vprašanju vojnih invalidov, vdov in sirot in rodbinah onih častnikov, ki so padli v vojni. Delo še ni dovršeno in nekateri novi odloki so se predložili ministrstvu v revizijo.

Proti izvozni prepovedi.

LDU Beograd, 7. aprila. V radikalnem in demokratskem klubu so zahtevali nekateri poslanci, naj se ukine izvozna prepoved, ker bodo sicer razni špekulanti zopet izrabili to naredbo in škodovali državo.

Razkol klerikalne ljudske stranke v Italiji.

DKU Rim, 7. aprila. (Stefani.) Nekaj članov je izstopilo iz ljudske stranke, ker se ni strinjalo s strankinim programom ter ustanovilo novo kršćansko delavsko stranko, ki ima vsak dar več privržencev.

Karlov manifest v Košicah.

LDU Pariz, 7. aprila. Po poročilih listov iz Košic so tamkaj v petek zvečer nabili razglas ekskralja Karla: „Mojim narodom!“ Policija je odredila, da se se lepaki takoj uničijo.

Kultura in umetnost.

Sport. Izšla je 13. številka tega našega najboljšega sportnega vestnika, ki vsebuje poleg raznih slik še naslednje: Glavna skupščina Sportne zveze in Jugoslovenskega olimpijskega pododpora. — Reprezentančno nogometno moštvo proti Švedom. — Nogomet. — Službene objave. — Razno. Posamezna številka 5 K.

Shakespeare — Zupančič — Macbeth. V Ljubljani 1921. založila Tiskovna zadruga. Cena broš. K. 32, vezana K. 40, po pošti K. 1.80 več. Za Veliko noč je izdala Tiskovna zadruga drugi zvezek Shakespearejevih dram, ki prinaša v krasnem Zupančičevem prevodu eno najboljših del velikega angleškega dramatika. Kakor »Sen kresne noči« tako je tudi Macbeth izšel v jakko lepi opremi. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Pravljice. Spisala in jim slike narisala Ilka Waschtetova, v Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Cena vez. knjigi K. 40.— po pošti K. 1.80 več. Za piruho je slov. mladina dobila knjigo, kakršnih slov. mladinska literatura nima veliko. Ilka Waschtetova je napisala 12 pravljic in sicer tako, kot jih more le ona, ki pozna popolnoma otročjo dušo in ve kaj nanjo najbolj vpliva. Poleg tega jih je okrasila s celo vrsto slik, od katerih bodo mladini ugajale zlasti one, ki so večbarvne. Knjiga je izšla v elegantni opremi in na lepem papirju. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Lj. St. Kosier: Jugoslovensko novčarstvo. Narodno-gospodarsveni publicista Ljubomir St. Kosier, direktor Hrv. sveobče kreditne banke, filijale Karlovac (Hrv.) napisal je stručno djelo »Jugoslovensko novčarstvo«, koje će izći u nakladi »Jugoslovenskog Kompassa« u Zagrebu. — Knjiga će opisivati oko 300 štampanih stranica, a biti će u njoj po prvi puta prikazano jugoslovensko novčarstvo kao jedna cjelina, njegova organizacija i uloga u narodnom gospodarstvu Slovenaca, Hrvata i Srba. Autor se obraća na sve slovenske novčane zavode sa molbom da ga izvijeste o svemu, što drže da je od potrebe da bude istaknuto.

Komorni večer

petek ob 20. uri v Götzovi dvorani
Mozart, Cajkovski, Beethoven
in Dvořak.

Gospodarstvo, trgovina.

Borza 7. aprila.

Curih: Berlin 9.30, New York 577, London 22.67, Pariz 40.30, Milan 25.58, Praga 7.80, Budimpešta 2.15, Zagreb 4.07½, Varšava 0.70, Dunaj 1.54, avstrijske žigosane krone 0.96.

Zagreb: Berlin 233—234.50, Italija 610—614, London 560—563, New York 142.25—143, Pariz 1005—1010, Praga 193 do 194.00, Svica 0—2500. Valute: Ameriški dolarji 139.50—140, avstrijske krone 22—23.50, carski rublji 70—80, češko-slovaške krone 186—190, francoski franki 1000—1040, napoleonidori 475 do 0, nemške marke 230—231, romunski leji 195—197, souvereigni 255, italijanske lire 600—0, turške lire 515—550.

Dunaj: Ameriški dolarji 653—657, nemške marke 1074—1080, angleški funti 2570—2590, francoski franki 4660 do 4700, italijanske lire 2857—2878, jugoslovanske dinarji 1810—1820, poljske marke 83.00—84.00, švicarski franki 11.425—11.475, češko-slovaške krone 890.00—896.50, madžarske krone 234.00 do 236.00.

Lesna licitacija. Pri šumskem oddelku kr. deželne vlade v Sarajevu se vrši dne 11. aprila t. l. ob 11. uri pismena ali javna licitacija krog 30.000 kbm hrastovega lesa za tehnično uporabo ali pa kurjavo. Razven tega se licitira tudi okroglo 400 kbm smrekovega lesa za tehnično in kurjavo. Obe vrste smejo imeti na najtanjšem mestu 7 cm premera. Izključna cena za hrastov les je 47 K pri kbm, za smrečji 115.20 K pri kbm.

Vsak kavicjonar mora položiti pred pričetkom licitacije 141.000 K za hrastov in 609 K za smrekin les v novčanicah ali pa državnih bonih. Inozemci morajo položiti dvojno kavcijo. Bes še ni posekan ter se ga lahko ogleda s privoljenjem šumske uprave v Varešu.

Tečaj o reji mlečnih krav. Hrvatsko-slavonska deželna vlada bo otvorilo ta mesec v Božjakovini strokovni tečaj o reji mlečnih krav pod vodstvom znanstvenih strokovnjakov s visokošolsko izobrazbo. Tečaj bo trajal 5—7 tednov ter bo vseboval teoretično in praktično izobrazbo. Radi velike važnosti mlečnih krav za naše gospodarstvo se opozarjajo na ta tečaj vsi strokovnjaki. Obisk je brezplačen ter prejme poleg tega vsak obiskovalec prosto stanovanje in hrano.

Financa v Sloveniji. Finančno ministrstvo je sklenilo ustanoviti na podlagi drugega člena zakona o finančni kontroli v Ljubljani finančni inšpektorat in v Mariboru finančno ekspozituro. Ta dva urada bodeta kontrola nad vso finančno upravo v teh provincinah.

Angleški kapital. Curiški listi poročajo iz Dunaja, da namerava prevzeti neki angleški finančni konsorcij vse čehoslovaške, avstrijske in madžarske železnice. Na ta način si hoče zagotoviti angleški kapital vpliv na vse prometne ceste srednje Evrope.

Glavno zborovanje Narodne banke SHS v Beogradu se je prelozilo, ker se ni subskribiralo še dovoljno število delnic.

Delnice »Slavonije«. Potrjujejo se vesti, da razdeljuje »Slavonija« svojim delničarjem na vsako staro delnico po eno novo. Tozadevni uradni komunikacije bode razglašen tekem par dni.

Zagrebsko tržišče. Koruza fko Zagreb 450.—, koruza cinkvantin fko postaja Zagreb ali Sisek 560—600, ječmena kaša, pariteta Zagreb 950.—, vino hrvatsko 8 odstotkov fko Zagreb 10—12, vino oršačko 10—11 odstot. fko Zagreb 16—50, bosansko žganje 95—98, hrvatsko ali slavonsko 104—105.

Prepovedan izvoz v Italijo. Poljedeljsko ministrstvo sporoča, da je italijansko ministrstvo notranjih del prepovedalo uvažati na teritorij Italije iz naše države živino, žito in sir.

Nabava papirja. Uprava državnih monopolov v Beogradu bode obdržala dne 27. aprila ofertno licitacijo za nabavo 700.000 kg papirja za izdelavo železniških tovornih listov ter 27.000 kg navadnega papirja za pisavo in tisk.

Novo podjetje v Sisku. V Sisku se je ustanovilo novo delniško transportno društvo »Jugoslavija«, ki je že pričelo s 1. tm. z obratovanjem. To podjetje se bode bavilo s vsemi spedičskimi posli ter zacinjenjem in tranzitiranjem blaga.

Na velesejmu v Lyonu, ki se je vršil 15. marca, je razstavilo svoje produkte 115 Angležev, 30 Italijanov, 30 Švicarjev, 22 Čehoslovakov, 17 Belgijcev, 10 Dancov, Švedov in Holandcev, 6 Američanov, dva Španca in dva Finca.

Vzorčna razstava v Bazlu. V Bazlu se bode vršila v dnevih od 16. do 26. aprila vzorčna razstava. Interesenti ozir. obiskovalci te razstave dobe vizum po znižani taksi pri švicarskem konzulatu v Zagrebu, Preradovičeva ulica 24.

Novi vozni red »Dalmacije«. Društvo »Dalmacija« je spremenilo vozni red parobrodnega prometa svojega parnika »Split« in sicer se odpelje iz Bakra vsaki četrtek ob 15. uri, dospe v Split v petek ob 8. uri dopoldne; odhod v Metković o polnoči, od tukaj v Split ob 7. uri zjutraj in dospe tjakaj ob 14. uri, odhod na Bakar v ponedeljek ob 15. uri ter dospe semkaj v torek ob 8. uri dopoldne.

Amerika in sovjet. Ameriški finančni minister sporoča, da se ukine z Rusijo vsaka omejitev denarnega prometa. To je prvi korak za vzpostavljene trgovskih odnosov med Ameriko in Rusijo.

Dobavni razpis uprave pomorskega arzenala v Tivtu. Uprava pomorskega arzenala v Tivtu razpisuje ofertno licitacijo na dan 1. maja 1921 za nabavo materiala za strojne vrste, razdeljenega na sledeče skupine: 1) ce-

vi za kotle, 2) pločevina in železni facon, 3) vijaki, žebliji, zakovice, 4) rešetke za kotle (Roststäbe), 5) jeklo, 6) kovine, 7) orodje, instrumenti, aparati, stroji, 8) usnje, 9) potrošni material, 10) motorni deli in 11) delavske obleke. Oni, ki se nameravajo dobave udeležiti, morajo svoje pismene ponudbe poslati do najkasneje 12. ure opoldne gori navedenega dne Upravi kralj. arzenala v Tivtu z navedbo posameznih cen in skupne cene za ves material in za posamezne skupine z izjavo, da so zadovoljni z vsemi predpisanimi pogoji, katere morejo vpogledati sleherni delavnik v pisarni omenjene uprave ali pri Ministrstvu vojne in mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu, pri evidenčnem uradu v Ljubljani, pri mornariški postaji v Zagrebu ali pa pri delegaciji mornarice v Splitu. Vsak licitant mora pred ali na dan licitacije do 12. ure opoldne v blagajno arzenala v Tivtu položiti, ako je naš državljani 10 od sto, ako pa je tuj državljani 20 od sto skupne vrednosti ponudnega materiala. Vsaka ponudba mora biti zapečaten, opremljena z napisom: »Ponudba za material strojarske vrste za Upravo kralj. Arzenala v Tivtu«, in pisana za predpisanim monopoliziranim blanketu za 10 dinarov ali pa kolekovanim s kolekom za 10 dinarov. Pripomni se, da so množine materiala, ki ga je dobaviti, razmeroma velike. Izvod dobavnega razpisa, seznama dobavnih predmetov in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V petek 8.: Zaprtlo.
V soboto 9.: »Dober frak«. Ab. A—28.
V nedeljo 10.: Popoldne ob 15. uri: »Jesenski manevar«. Zvečer ob pol 20. uri: »Ekvinočija«. Ab. B—30.

Razno in humor.

Gledališče v sovjetski Rusiji. V nedavno izšli knjigi dr. L. Galina »Sowjetrussland in der Wirklichkeit« najdemo prav zanimive podatke o ruskem gledališkem svetu. Skoro da vsa gledališča so nacionalizirana. Nekaj časa sem jih opravljajo nekateri znani kritiki (Trice, Koga) in nekoliko komunistov. Oni tvorijo upravni svet. Vsako posamezno gledališče upravlja umetniški svet, v katerem so vsi, ki so pri gledališču zaposleni. Vsa gledališča stara in nova, delajo prav dobro. — Vstopnice pa se dobe samo od — mešetarjev. Za prvo mesto v Umetniškem gledališču, ki je najboljše in ki ga Lunačarski ni nacionaliziral, se plača 700 rubljev. V Velikem gledališču v Moskvi so popoldne sinfonijski koncerti Kreševičkega, zvečer

pa kaka opera ali balet. V Aleksandrovem gledališču, zibelki ruske dramske umetnosti, ima reportar isti spored, kakor pred revolucijo. Predstave za navadno ljudstvo se dajejo samo dvakrat na teden. Ostale dneve so umetniki na razpolago rdeči vojski in strokovnim delavskim organizacijam. Te predstave se ne prirejajo samo v glavnem mestu, ampak se sestavljajo tudi posebne družbe za fronto. Te družbe potujejo vzdolž cele fronte in prirejajo predstave. Položaj igralcev ter umetnikov je v sovjetski Rusiji boljši nego oni navadnih umetnikov. Pripadajo najvišjemu družabnemu sloju in uživajo mnogo privilegijev. Honorarje dobivajo velike. Tudi znani basist Saljapin poje pri izredno visoki vstopnini če ne poje v koncertih delavcev-komunistov. Vendar tudi med igralce umetnike večkrat pokuka — glad. Tako piše list »Selska komuna«, da danes umetniki iz mest večkrat prirejajo predstave po selih, ne jemljejo pa denarja, ampak v primeri s svojo umetnostjo večjo ali manjšo količino živeža, ribe ali druge pridelke. Največji honorar za eno predstavo je pud moke (krog 40 funtov). — Ruski oder je bil vedno veren izraz razpoloženja v ruskem narodnem življenju; danes v sovjetski Rusiji igra tem večjo vlogo. — Gledališče je tako urejeno, da tvori močno agitatorično sredstvo za komunistične ideje in Lunačarski, ki je šef vseh gledališč kot komisar za ljudsko prosveto, posveča veliko skrb izbihi takih iger. Uspeh je seveda majhen, ker dobrih takih iger — ni. O igri »Veliki komunard« je sam Lunačarski v »Izvestija« napisal kritiko, ki odreja tej igri, katera se igra ob priliki velikih svečanosti. Vsako scensko in književnih vrednosti. Tako je če se umetnost namenoma stavi v službo politike!

Sokolstvo.

O Sokolu v Mariboru sta darovala od svoje ravnateljske nagrade pri Poljoilnici br. dr. Franjo Rosina po 200 kron za Sokolski dom, izletni sklad in skladu za nabavo krojev in telovadnih oblek ter br. dr. Anton Mulej 500 kron. Odbor Sokola jima izreka toplo zahvalo!

Zahtevajte v vsaki gostilni »Tabor«.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Trgovski pomočnik, izurjen detalist specerijske stroke, se takoj sprejme v trgovini A. Novak, Maribor, Koroška cesta. 483

Proda se **tovarni voz** in dvokolesni izvojni voz »Gig« v trgovini A. Novak, Koroška cesta. 482

Žrebe (samica), 11 mesecev staro, najboljšee pasme, dobro razvito, se proda. Na ogled vsak dan v podčastniškoj šoli. 480 2—1

Proda se **jako lepo perilo** za novorojence. Na ogled ob delavnikih od 14. do 15. re v Krčevinski šoli. 481

Čistoški voziček, nov, z niklastim podstavkom, se ceno proda. Vpraša se v upravi lista. 478

Glasovir, zelo dobro ohranjen, z izborno intonacijo, se prodaja radi selitve. Pobreška cesta št. 15, II. nadstropje. 479 2—1

Finji, dobro ohranjen **živalni stroj** se proda. Prečna ul. št. 6, I. nadst. levo. 484 2—1

Hiša s 6 stanovanji, 6 sob in 6 kuhinj, vrtom, drvarnice, 10 minut od mesta, priprava za vsako obrt, se proda. Naslov v upravnistvu »Tabora«.

Boljša

meblirana soba

z ali brez hrane se išče za bivališča ali v magdalenskem predmestju sploh pri kakih rodbini dobro domačo prehrano. Pojasnila je vpslati na naslov M. S., Puškinova ul. 5 I. nadstropje. 472 2—1

Uradnik

išče v bližini vojaškega oskrbovališča ali v magdalenskem predmestju sploh pri kakih rodbini dobro domačo prehrano. Pojasnila je vpslati na naslov M. S., Puškinova ul. 5 I. nadstropje. 472 2—1

KNJIGOVEZNICA

MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA-
JOČA DELA.
IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!